

Rotterdamse Beren

De 'Beer' en de 'IJsbeer' van Smit

Arie Pieters

Rotterdamse Beren

De 'Beer' en de 'IJsbeer' van Smit

Arie Pieters

Schrijver: Arie A. Pieters
Omslagontwerp: Arie A. Pieters

Foto's privé-verzamelingen:

- collectie/archief Arie A. Pieters
- collectie H. v. d. Veer
- collectie A. W. Barends
- collectie R. Bos
- collectie K. v. d. Berg
- collectie K. L. Harmsen †
- collectie L. Schuitemaker
- collectie W. Brandsma †

Foto's websites:

website Zoekplaatjes.nl, website Dordtsekaart.nl.
website Wikipedia.org, website Binnenvaart.eu,
website Kustvaartforum.com, website Oudedaf.nl,
website Nationaalarchief.nl

Bouwkundige gegevens 'Siberië' en 'Jääkarhu':

website Rdm-archief.nl, website Alternativefinland.com,
website, Nationaalsleepvaartmuseum.nl

Foto omslag: 'Jääkarhu' op de omslag van een Fins magazine
ISBN: 9789463863971

Uitgegeven door: Mijnbestseller.nl

Print: Printforce

Copyright: Arie A. Pieters, 2019 ©

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. 'Jääkarhu', de 'IJsbeer'
3. 'Siberië', de 'Beer' van Rotterdam
4. Nawoord
5. Bronnen & woord van dank
6. Nuttige adressen
7. Eerdere uitgaven

1. Inleiding

De Beer van Rotterdam, dat was de bijnaam van de Siberië, de legendarische stoomsleper en tevens ijsbreker van de Rederij (Piet) Smit. De officiële bedrijfsnaam was als ik het goed heb; de Nederlandsche Stoomsleepdienst v/h P. Smit Jr. De Siberië vormde de rode draad voor mijn boekje 'De Beer en Koning Winter' (2018). In dit boekje keerden we terug naar de tijd van 'echte' winters, zoals we dat tegenwoordig vaak noemen als we ons weer eens flink ergeren als er 's winters niet of nauwelijks op natuurijs kan worden geschaatst. Om precies te zijn werd in dat boekje vooral gekeken naar de periode tussen 1900 en 1940. Maar natuurlijk waren er ook daarna, zeker in de jaren vijftig en begin zestig van de vorige eeuw nog meerdere 'echte' strenge winters. Denk maar eens aan die winter van 1962/1963, waarin die legendarische editie van de Elfstedentocht werd verreden...

'De Beer' in de Dordtse Kil

Maar inmiddels, zeker na het jaar 2000, lijkt het er toch op dat het in Nederland minder vaak 'echt' winterweer is. Een stevig pak sneeuw krijgen we nog regelmatig 'op bezoek', maar met de dagen of zelfs weken met nachtvorst is het nog maar mager gesteld. En dus leek het mij leuk én interessant om eens terug te kijken naar een tijd waarin wij nog te maken hadden met die echte winters, die er zelfs voor zorgden dat de rivieren regelmatig dicht waren gevrozen. En zo kwam ik dus terecht bij de Beer van Rotterdam, want die was ook in de regio Hoeksche Waard (ik ben zelf woonachtig in 's-Gravendeel) meer dan eens actief als ijsbreker. Mijn ouders hadden als kinderen meerdere keren een konvooi ijsbrekers voorbij zien komen in de Dordtse Kil, tijdens de strenge winter van 1929.

En meestal waren in zo'n konvooi stoomslepers/ijsbrekers dan meerdere schepen van de Rederij P. Smit actief. Inmiddels heb ik van verschillende kanten te horen gekregen dat de Siberië in Rotterdam in die tijd, bij iedereen die bekend was met de haven en de sleepdiensten kortweg 'de Beer' werd genoemd. 'De Beer van Rotterdam' werd dan weer gebruikt door schippers die van buiten de regio kwamen. Een klein jaar na het verschijnen van het boekje 'De Beer en Koning Winter' lag het boekje 'De vergeten winter' in de winkels. Tijdens mijn naspeuringen voor 'De Beer en Koning Winter' kwam ik steeds meer informatie tegen over de toch wel hele bijzondere winter van 1928/1929. Goed beschouwd hebben we het dan eigenlijk over de winter van 1929, want de echte koude inval kwam pas goed op gang na de jaarwisseling. Het is een winter die we nog steeds terug kunnen vinden in de top vijf van de strengste winters van de vorige eeuw.

Ook in het boekje 'De vergeten winter' heb ik verschillende foto's gebruikt waarop de Siberië prominent in beeld komt. Ondermeer op de foto die de omslag siert zien we 'de Rotterdamse beer' in volle glorie aan het werk als ijsbreker. Feitelijk was het boekje 'De vergeten winter' een min of meer logisch gevolg van alle speurwerk, dat ik gedaan had voor 'De Beer en Koning Winter'. Maar ergens in mijn achterhoofd was toen al de naam van de Jääkarhu blijven hangen... De Siberië, was in die tijd (tweede helft jaren twintig van de vorige eeuw) met afstand sterkste sleper, annex ijsbreker in ons land. Maar hij was ook uniek, omdat hij zich als het ware kon 'bevrijden' uit moeilijke situaties in de ijsmassa's. Dat kwam weer doordat men bij de werf van Smit meerdere compartimenten in de romp had ingebouwd. Hierdoor kon de Beer van Rotterdam zich als het ware optillen van tussen de ijsschotsen.

Dit zichzelf 'optillen' werd mogelijk door het heen en weer pompen van water tussen de verschillende compartimenten. Maar toen ik via de informatie die ondermeer beschikbaar was via de website van het Nationaal Sleepvaartmuseum daarover las, bleek dat het niet voor het eerst was dat Smit deze unieke constructie had toegepast bij de schip dat als ijsbreker dienst moest doen. Eén jaar voordat 'Siberië' te water werd gelaten had men dit systeem al ingebouwd bij een echte ijsbreker; de Jääkarhu. Een imposante reus, gebouwd voor Finland, die ook in 1926 gereed was gekomen. Zodoende ben ik mij meer in dit prachtige, stoere schip gaan verdiepen en besloot ik om de beide 'beren' samen te gaan brengen in een boekje. De beide 'beren?', zullen sommigen zich misschien afvragen. 'Hoe zit dat dan?' Wel, dat is eigenlijk erg simpel. Was 'de Beer van Rotterdam' feitelijk nog een bijnaam, de Jääkarhu is een 'echte' beer, want zijn naam betekent namelijk 'Ijsbeer' in het Fins.

En zo kwam ik dan ook aan de titel voor dit boekje: 'Rotterdamse Beren'. Mocht er bij het lezen van die titel nog iemand enige twijfel hebben gehad: Met de Diergaarde Blijdorp heeft het dus niets van doen. Met de 'Beer' en de 'Ijsbeer' komen we dan meteen ook terecht in een geheel andere tijd. Een tijd dus waarin Nederland nog volop naam maakte als een land met wat we nu een 'maakindustrie' zijn gaan noemen. Sinds de jaren negentig lijkt het deel van de Nederlandse economie, dat wij nu nog maakindustrie kunnen noemen bijna tot een minimale proporties gereduceerd. Al zeker twintig jaar horen we de kreet 'Nederland distributieland' regelmatig voorbij komen. En in deze piepjonge eeuw is daar ook de term 'informatie economie' nog bijgekomen. Natuurlijk is de 'maakindustrie' niet in zijn geheel verdwenen, maar prominent is zijn rol hier niet meer.

revolutie in het strijken!

Hier is een strijkijzer dat zelf uw linnen bevochtigt, regelmatig dan U het zelf ooit zoudt kunnen! Het nieuwe Philips stoomstrijkijzer heeft alle voordelen van een modern automatisch licht ijzer, plus het extra gemak van stoom. U kunt stads- of putwater gebruiken: last van kalkafzetting heeft U nooit. Dit is een belangrijk voordeel - Philips garandeert het U. Kijk dus eerst naar de naam Philips op het handvat, Mevrouw!

795 F

PHILIPS' SOCIALE PRIJS

Philips' automatisch strijkijzer - uiterst licht:

495 F

PHILIPS' SOCIALE PRIJS

PHILIPS

...steeds
betrouwbaar!

*Een Belgische advertentie voor Philips strijkijzers, afkomstig uit de jaren zestig.